

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Bestuur	3
3	Beleidsplan 2008-2010	4
	- Evaluatie doelstellingen beleidsplan 2007-2009	4
	- Beleidsplan 2010-2015	4
	- Projectbegeleiding	4
4	Bureau	5
	- Stagiairs	5
	- Activiteiten in 2009	5
	- Fondsen- en sponsorwerving	6
	- Relaties	6
	- Diversen	6
5	Monumentencommissie	6
	- Rapporteurs	6
	- Activiteiten in 2009	7
	- Langlopende projecten	7
	- Leidse Hout	7
	- Museumtuin 's-Hertogenbosch	7
	- Rosa Spierhuis Laren	7
	- Laren Rosa Spierhuis	7
	- Muzenhof Amsterdam	7
	- De Beukenhof Oegstgeest	7
	- Sylvahoeve Arnhem	8
	- Wantijpark Dordrecht	8
	- Olterterp Beesterszwaag	8
	- Oostduin-Arendsdorp Den Haag	8
	- Frederikspark Haarlem	8
	- Nuonterrein Alkmaar	9
	- MoMo-overleg	9
	- Bijeenkomsten	9
6	Open Tuinen Commissie	9
	- Open Tuinen Gids 2009	9
	- Tuinbezoeken	10
	- Tuinjournaal	10
	- Activiteiten	10
	- PR	10
	- Voorbereiding Open Tuinen Gids 2010	10

7	Redactiecommissie	10
	- Tuinjournaal en Open Tuinen Gids	10
	- Tuinjournaal maart 2009	11
	- Tuinjournaal juni 2009	11
	- Tuinjournaal september 2009	11
	- Tuinjournaal december 2009	12
8	Excursiecommissie	12
	- Excursies	13
9	Overige activiteiten	13
	- Onderwijs en studies	13
	- 2009 Mien Ruys jaar	14
	- Sneeuwklodjesdagen	14
	- PHB lobby	14
	- Voorbereiding vernieuwde website	14
	- Bezoeken	14

Bijlage: Jaarrekening 2009

Jaarverslag 2009

1 Inleiding

In stand houden historische tuinkunst, ontwikkelen eigentijdse tuinkunst en actief voor groene kwaliteit van Nederland.

De Nederlandse Tuinenstichting (NTs) streeft sinds de oprichting in 1980 naar de instandhouding van tuinen en parken en bevordert de belangstelling van het publiek voor de historische en de eigentijdse tuinkunst.

De NTs is zowel een inhoudelijke organisatie die streeft naar kennisontwikkeling en kennisoverdracht, als een publieksorganisatie. Door de openstelling van ruim 200 particuliere tuinen en parken en het organiseren van excursies en lezingen worden jaarlijks ruim 100.000 personen nader in contact gebracht met groene ruimtelijke vormgeving en inrichting en het genoegen van het tuinieren en het buitenleven.

Het beleidsplan concentreert zich op de activiteiten ten behoeve van het in stand houden van tuinen en parken en op de betrokkenheid van mensen bij de eigen leefomgeving, de vormgeving en het onderhoud daarvan.

De NTs werkt zonder overheidssubsidie.

2 Bestuur

In 2008 was het NTs bestuur als volgt samengesteld:

- mw. Beline Geertsema-Key, voorzitter
- mw. dr. Honey Wolff-Albers, vice-voorzitter (tot 1 februari 2009)
- mw mr. Caroline de Koning, vice-voorzitter (vanaf 1 februari 2009),
redactie Tuinjournaal
- mw. Marna Spoon, secretaris
- dhr. Roland Muller, penningmeester (tot 1 februari 2009)
- dhr. Robert Kreder, penningmeester (vanaf 1 februari 2009)
- jkvr. Carla de Jonge, excursiecommissie
- dhr. Henk van der Eijk (vanaf 1 februari 2009), monumentencommissie
- mw. ir. Marianne van Lidth de Jeude, studies en publicaties

Het voltallige bestuur heeft in 2009 acht maal vergaderd. Enkele keren was daarbij mw. Annemiek Tromp, voorzitter van de Monumentencommissie aanwezig.

Daarnaast was er een informele bijeenkomst (bestuurswisseling).

3 Beleidsplan 2010-2015

Evaluatie doelstellingen beleidsplan 2007-2009

Medio 2009 is een aantal belangrijke doelstellingen van het Beleidsplan 2007-2009 behaald.

- De ANBI (Algemeen Nut Beogende Instellingen) status is toegekend door de Belastingdienst.
- Het Tuinjournaal is vernieuwd, met financiële steun van enkele fondsen (Prins Bernhard Cultuurfonds, kfHein,fonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting). Met de vernieuwing van het Tuinjournaal is een geheel nieuwe huisstijl doorgevoerd, uitgevoerd door bureau Être van de gerenommeerde vormgeefster Willemijn Staal. Hiermee is een belangrijke voorwaarde geschapen voor het doorvoeren van een aantal andere acties die het op effectievere wijze naar buiten treden van de NTs mogelijk zullen maken: de vernieuwing van de website en het aanspreken van nieuwe doelgroepen.
- Het bureau van de NTs is beter bemand en georganiseerd, en de software om donateurgegevens in te beheren en de boekhouding mee te voeren, Reelezee, is geïmplementeerd. De basis voor een goede 'bedrijfsvoering' is hiermee gelegd.
- Er wordt meer free publicity gegenereerd, en een communicatiemedewerkster stuurt sinds 2009 regelmatig persberichten uit.
- De - vernieuwde - brochure van de NTs werd in 2009 voor het eerst landelijk verspreid.
- Er is iets meer onderling contact tussen de verschillende commissies van de NTs.
- De Open Tuinencommissie werkt nu met criteria bij het toekennen van de status van Open Tuin eigenaar.
- Onderzoeken naar tuinarchitecten van de 20ste eeuw zijn met behulp van stagiaires van de opleidingen aan de Hogeschool Van Hall/Larenstein te Velp en de faculteit Kunstgeschiedenis te Utrecht gestart.
- Studiedagen rond de werken van Mien Ruys zijn georganiseerd.

Beleidsplan 2010-2015

In 2009 is het nieuwe beleidsplan 2010-2015 opgesteld.

Het belangrijkste doel voor de komende tijd is ervoor te zorgen dat het aantal donateurs gaat stijgen, om het bestaan van de NTs zeker te stellen. Het aanboren van nieuwe doelgroepen is essentieel om nieuwe donateurs te kunnen werven. Hierbij is een beter functionerende website onontbeerlijk. Omdat deze website nog niet is gerealiseerd is de naamsbekendheid en de vindbaarheid op het web van de NTs niet optimaal, waardoor potentiële donateurs de weg naar de NTs nog niet weten te vinden. Mede hierdoor is de gewenste groei van het aantal donateurs (nog) niet gerealiseerd.

Per jaar zal een aantal haalbare doelen worden geformuleerd.

Alle beleidsvoornemens zullen worden voorzien van een duidelijke projectplanning met - realistische - deadlines, en een 'projecteigenaar' die de planning bewaakt. Het bureau zal een belangrijke rol spelen bij het verwerkelijken van de diverse beleidsvoornemens en bij het bewaken van de voortgang van de diverse projecten.

Projectbegeleiding

Naar aanleiding van meldingen van donateurs, provinciale rapporteurs, belangstellende burgers en omwonenden voert de Monumentencommissie van de NTs, met behulp van de deskundige vrijwilligers van die Commissie, bronnen- en locatieonderzoek uit. Daarop wordt ofwel een visie over de kwaliteiten van het object gegeven, maar ook kan de eigenaar of de beheerder worden benaderd om te bezien of op welke wijze tot een beheers- of restauratieplan kan worden gekomen, afhankelijk van de aanwezige waarden.

De Monumentencommissie was in 2009 bij circa 25 nieuwe projecten betrokken. Eenmaal per jaar wordt in een NTs publicatie daarvan verslag gedaan.

4 Bureau

In 2009 zijn de volgende bureaumedewerkers werkzaam:

mw. Quiriene den Oudsten, Hoofd Bureau voor 24 uur per week;

mw. Ellen Kickhefer voor de donateursadministratie, telefoon-, post- en mail-beantwoording voor 12 uur per week en

vanaf januari 2009 mw. Esther van der Sluis voor de PR voor 8 uur per week.

Wegens langdurige ziekte vanaf 14 april 2009 van het Hoofd Bureau mw. Quiriene den Oudsten is mw. Suzanne Kooij met ingang van 15 juli 2009 aangetreden als interim Hoofd Bureau.

Stagiairs

Per 1 januari is mw. Carla Schütte begonnen als stagiaire bij de NTs. Zij werkt aan een studie naar de Cannemantuin.

Per 1 november 2009 is mw. Christie Weduwer begonnen als stagiaire met een studie over Volksparken.

Activiteiten in 2009

- In 2009 is verdergegaan met het overzetten van de donateurs- en financiële administratie in het in 2008 in gebruik genomen internet donateurs- en financiële administratieprogramma (Reeleezee). Deze operatie was zeer tijdrovend, en was gedurende 2009 een van de belangrijkste activiteiten van het bureau.

- In maart 2009 is de nieuwe huisstijl, ontwikkeld door bureau Être van Willemijn Staal te Amsterdam, geïntroduceerd. Deze huisstijl is doorgevoerd in het NTs-logo, briefpapier, Tuinjournaal, gedeeltelijk in de Open Tuinen Gids en andere publicaties. In de toekomst wordt ook de vernieuwde website in de nieuwe huisstijl uitgevoerd. De vormgever van het Tuinjournaal - nieuwe stijl is mw. Maya Timmer.

- In vervolg op het Beleidsplan 2007-2009 is door het interim Hoofd Bureau het Beleidsplan 2010-2015 opgesteld.

- Er wordt meer free publicity gegenereerd, en een communicatiemedewerkster stuurt sinds 2009 regelmatig persberichten uit.

- Start studies 'tuinen van de 20ste eeuw met aandacht voor de relatie tuinarchitectuur en architectuur'.

Het bestuur en de Monumentencommissie hebben het plan opgevat een reeks studies te laten maken van tuinen van de 20ste eeuw met uitdrukkelijke aandacht voor de relatie tussen tuinarchitectuur en architectuur. De eerste in de reeks is een studie naar de werken van het echtpaar Canneman. Deze studie wordt uitgevoerd door een student van de opleiding Tuinarchitectuur van Hogeschool Van Hall/Larenstein, mw. Carla Schütte. De onderzoekswerkzaamheden worden in de vorm van een stage bij de NTs uitgevoerd. Begeleiding wordt verzorgd door ir. Marianne van Lidth de Jeude, emiritus-docent landschapsarchitectuur Van Hall/Larenstein en NTs-bestuurslid, en ing. Willem Verhoeven, docent beplantingen en NTs-rapporteur. Het is de bedoeling de studie te publiceren.

Mw. Christie Weduwer, student Kunst & Cultuur aan de UvU, doet een studie naar Volksparken, en is eveneens stagiaire bij de NTs.

- 18 april '09 NTs vrijwilligersbijeenkomst bij de familie Pels Rijcken op landgoed Lockhorst in Leusden. (ca. 60 aanwezigen). Mevrouw Pels Rijcken vertelde iets over de landgoederen Lockhorst en Heiligenberg, waarna een rondwandeling gemaakt werd. De heer Piet Bakker (Monumentencommissie) werd tijdens deze bijeenkomst tot Vrijwilliger van het Jaar uitgeroepen. Hem werd een glazen bokaal met inscriptie overhandigd.

Fondsen- en sponsorwerving

In 2009 zijn fondsen en sponsors geworven voor kwaliteitsverbetering van het Tuinjournaal en de Open Tuinen Gids. De fondsaanvragen zijn gehonoreerd door:

- het Prins Bernhard Cultuur Fonds,
- de M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting en
- kfHein, fonds

Relaties

Overleg heeft plaats gevonden met o.m. de Bomenstichting, Bond Heemschut, Stichting Particuliere Historische Buitenplaatsen (PHB), RACM (later RCE genaamd) en Beeckestijn.

Diversen

Het aantal donateurs per 1-2-2009 is ca 3400.

5 Monumentencommissie

De Monumentencommissie was in 2009 als volgt samengesteld:

- mw. ing. Annemiek Tromp
- mw. mr. Hanny van der Heide
- dhr. ing. Henk Barkhof
- dhr. Piet Bakker
- dhr. mr. Jan-Willem Edinga
- mw. mr. Rita Grothuis-Wiesman
- mw. ir. Marianne van Lidth de Jeude namens het NTs bestuur
(tot 1 april 2009)
- mw. Quiriene den Oudsten (tot 1 juli 2009)
- dhr.drs. Henk van der Eijk namens het NTs bestuur (vanaf 1 juli 2009)
- dhr. mr. Christo van Zweeden
- mw. drs. Mariël Kok
- dhr.drs. R. de Jong (adviseur)

Ondersteuning door het bureau berustte (vanaf 15 juli 2009) bij mw. Suzanne Kooij.

Rapporteurs

De twaalf rapporteurs in 2009 die aan de Monumentencommissie berichtten waren:

Groningen: ir. Olly (E.) Hof-de Boer;

Friesland: drs. Rita (R.L.P.) Mulder-Radetzky en dhr. Jan (J.) van der Wal;

Drenthe: drs. Bonica (B.) Zijlstra;

Overijssel: ir. Olly (E.) Hof-de Boer

Gelderland: ing. Henk (H.R.) Barkhof

Utrecht: dr. Fabienne (F.) Hellendoorn

Noord-Holland: Piet (P. A.) Bakker en mevr. Juliet (J.) Oldenburger

Zuid-Holland: drs. Anne Mieke (A.M.) Backer en Joost (J.S.) Gieskes

Zeeland: vacature

Noord-Brabant: Willem(W.) Verhoeven BNT

Noord-Limburg: Helma (H.) van Vlerken, Anneke (A.J.) Meijssen per 1-12-2009.
en

mevr. ir. Marianne (M.) van Lidth de Jeude (voor incidentele zaken in het land)

Zij vormen de steunpunten en waakhonden in de regio's.

Activiteiten in 2009

Bedreigde monumenten

De Monumentencommissie richt zich op het bevorderen van de instandhouding van historische tuinkunst en begeleiding van eigenaren en beheerders bij planontwikkeling. Activiteiten in 2009 waren onder meer de hierna toegelichte langlopende projecten, de samenstelling van de lijst van groene wederopbouwmonumenten voor de RACM (vanaf 1 mei 2009 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geheten) alsmede het volgen van en reageren op het overheidsbeleid met betrekking tot monumentenaanwijzingen (Modernisering Monumentenzorg/MoMo).

Langlopende projecten

Leidse Hout Leiden

In 2009 was aanwijzing van het Volkspark de Leidse Hout in Leiden tot gemeentelijk monument een feit. B&W Leiden hebben alsnog de sportvelden buiten in de aanwijzing opgenomen. Hierover is een artikel verschenen Tuinjournaal nr 1 maart 2009.

Museumtuin 's-Hertogenbosch

De gemeente wil een corridor maken door de museumtuin van het Noord-Brabants Museum, waarvoor bomen en hagen moeten worden gekapt. Reeds in maart 2007 heeft de NTs in het Tuinjournaal bericht over de waarde van de historische museumtuin. Daarop is aan de gemeente advies uitgebracht. Inmiddels werd de kapvergunning verleend, waarop door omwonenden en betrokken bezwaren zijn aangetekend. Op één bezwaar na zijn alle bezwaren ongegrond verklaard. Het overgebleven bezwaar is begin 2009 behandeld.

Rosa Spierhuis Laren

Het Rosa Spierhuis in Laren (N.H.) is bekend om de unieke verwevenheid van wonen, zorg en cultuur voor oudere kunstenaars en aan kunst gerelateerde wetenschappers. Rondom het overwegend in laagbouw uitgevoerde gebouwencomplex ontwierp Mien Ruys van 1967 tot 1969 een fraaie tuin. Daar het complex bedreigd wordt door sloop en nieuwbouw hebben NTs en de Bond Heemschut gezamenlijk de gemeente Laren verzocht om de mogelijkheid te onderzoeken om deze tuin te sparen. Nagegaan wordt of de tuin in aanmerking komt voor de gemeentelijke monumentenstatus.

Muzenhof Amsterdam

De Muzenhof is een bijzonder appartementencomplex in Amsterdam, opgezet in de 30er jaren. Het carré is gebouwd rondom een door Mien Ruys ontworpen binnentuin.

De tuin is bedoeld als kijktuin en niet toegankelijk gemaakt voor publiek. Voor het onderhoud is sinds de aanleg van de tuin een hovenier aangesteld.

De appartementen bestonden tot voor kort uit alleen huurwoningen. Inmiddels is het complex voor een zeker deel overgegaan in handen van een vastgoedbedrijf, waarna diverse appartementen werden verkocht. De parterrewoningen met een deel van de tuin blijken in 2005 op papier te zijn verkaveld.

Dit zou betekenen dat de Mien Ruys tuin en de stilte op termijn verdwijnt.

Het Stadsdeel Oud Zuid heeft gebouwen en Z tuin aangewezen als Gemeentelijk Monument. De rechtbank heeft dit besluit vernietigd. Daartegen loopt nu een hoger beroep.

De Beukenhof Oegstgeest

De vermaarde boerderij met theetuin wordt bedreigt door huizen-bouwplannen aan de Rijnsburgerweg zijde. De boerderij is monument maar de tuin niet, alhoewel het een veel beschreven en bewonderde tuin van Leo van der Putten is. Zowel Arend Jan van der Horst als Eric Blok (SB4) besteedden in het verleden al eens aandacht in het Tuinjournaal aan dit juweel.

Door de Groencommissie van Oegstgeest is de NTs gevraagd de wethouder te wijzen op het belang van deze tuin en de aantasting die het gevolg zou zijn van nieuwbouw aan de straatzijde. Via een brief is aan dat verzoek gehoor gegeven.

In de bouwplannen zou een deel van de Beukenhof tuin moeten worden opgeofferd aan achtertuinen voor de nieuwe villa's. Daardoor gaat de entree en de doorkijk in de tuin vanaf de straatzijde geheel verloren. Dit zou onherstelbare schade aan de tuin en haar sfeer betekenen. Omdat er elders parkeerruimte moet worden gewonnen voor de bezoekers van de Beukenhof dreigen ook andere delen van de tuin te worden opgeofferd.

Sylvahoeve Arnhem

Dit object is eigendom van een bedrijf en een particulier.

De NTs heeft de zaak in onderzoek genomen. De uitkomsten waren eind 2009 nog niet bekend.

Wantijpark Dordrecht

Op verzoek van de Stichting 'het Wantij' heeft de Mon.cie samen met een bestuurslid de situatie in Dordrecht bekeken. De plannen van de Gemeente betroffen niet alleen bomenkap- en herplanting maar ook een ingrijpende herinrichting en enige ingrepen die haaks stonden op het oorspronkelijk ontwerp van dit prachtige en gaaf bewaarde Volkspark.

Het Wantijpark is ontworpen door D.F. Tersteeg en aangelegd in het begin van de 20ste eeuw. De NTs heeft eind december 2009 het college van B&W van Dordrecht aangeschreven om haar zorg te uiten en te wijzen op de mogelijkheid van een meer tuinhistorische georiënteerd renovatieplan. De reactie van B&W was eind 2009 nog niet binnen.

Olterterp Beesterszwaag

In Beesterszwaag is de tuin van Huize Olterterp, bestaande uit een tuin en een overtuin (de dorpsstraat liep er doorheen), in twee verschillende handen geraakt. De ene eigenaar, een verzekeringsmaatschappij is met een nieuw plan bezig.

De NTs bestudeert de situatie om zo nodig en onder meer te voorkomen dat het beeld van 'tuin/overtuin' zou verdwijnen. Denkbaar is ook dat dit gebied zich leent om in een structuurvisie als landgoederenzone te worden opgenomen.

Oostduin-Arendsdorp Den Haag

Joost Gieskes, de rapporteur, die de ontwikkelingen rond de herinrichting van dit terrein volgt, heeft via de Mon.cie in de loop van het jaar suggesties gegeven om, waar mogelijk, de uitwerking te verbeteren.

Frederikspark Haarlem

Ondanks bezwaren en protesten van de Wijkraad, de Bond Heemschut, de Stichting Bescherming erfgoed Zuid-Kennemerland, het Cuypersgenootschap, en de Nederlandse Tuinenstichting heeft de Rechter te Haarlem de bouwplannen voor een noodschoollokaal in het Rijksmonument Frederikspark in stand gelaten. Het bouwwerk staat er inmiddels en de ernstige ontsiering die al bleek uit artsimpressies die verschenen zijn in het Tuinjournaal 4 van december 2009 zijn uitgekomen. De aanblik komende van buiten Haarlem is in werkelijkheid zelfs erger.

Ondanks dat bij de Rechter door de Gemeente beroep werd gedaan op zorgvuldig onderzoek wat betreft de veiligheid voor de schoolkinderen zo dicht bij een doorgaande weg, bleek de Politie Haarlem niet te zijn geconsulteerd.

Prof. Dr. Erik de Jong heeft bij gelegenheid van een hoorzitting in verband met een nieuw Groenstuctuurplan voor Haarlem zijn ernstige verontrusting uitgesproken over het gemak waarmee Haarlem Rijksmonumenten aantast.

De zaak met betrekking tot het beroep tegen de Monumentenvergunning loopt nog en zal in 2010 voorkomen.

Nuonterrein Alkmaar

Het Nuongebouw is van architect Bonnema en er vindt onderzoek plaats naar de waarde van dit gebouw als eventueel 'Wederopbouw Monument'.

De bijbehorende tuin is van Mien Ruys. De Mon.cie heeft de Gemeente Alkmaar, bij wie dat niet meer bekend was, daarvan op de hoogte gesteld. Verder contact zal volgen.

Diverse AANDACHTSPUNTEN en ONTWIKKELINGEN die werden gevolgd door de Mon.cie:

Spuikomark Philipine
Gimborn Arboretum Doorn
Cantonspark Baarn
Sortimentstuin Boskoop
Groot Bronswijk Wagenborgen
Griffietuin Paviljoen Welgelegen Haarlem
Florapark Haarlem
Bolwerken Haarlem
Park Burchtplein Wassenaar
Behoud rozencollectie Universiteit Wageningen
Hortus van Vrije Universiteit Wageningen
Rotterdam Ungerplein

MOMO-overleg (brief aan Ministerie OC&W en RCE)

In januari 2009 heeft de NTs een reactie gegeven op de beleidsbrief 'Modernisering Monumentenzorg' (MoMo), waarin de ommezwaai van objectgerichtheid van de monumentenzorg naar gebiedsgerichtheid wordt toegejuicht. In haar reactie heeft de NTs ook een voorstel gedaan voor een aanvulling op de oorspronkelijke top 100-lijst met monumentwaardige groene objecten uit de wederopbouwtijd.

Bijeenkomsten

Op 5 september 2009 kwamen de Regiorapporteurs en de leden van de Mon.cie bijeen op Het Isselt te Amersfoort met als doel verdieping van de kennismaking en uitwisseling van kennis, ervaring en gedachten.

6 Open Tuinencommissie

De Open Tuinencommissie van de NTs was in 2009 als volgt samengesteld:

- Gonne Doorman-van den Wall Bake (voorzitter)
- Marianne Biolders-Bergmans
- Brigitte Gentis-van Dam Merrett
- Lietje de Vree-van den Bergh
- Beline Geertsema-Key namens het NTs bestuur

Er werd vier keer vergaderd.

Open Tuinen Gids 2009

De Open Tuinen Gids beschrijft ruim 200 gekeurde particuliere tuinen en parken van NTs donateurs. Deze zijn op afspraak gratis toegankelijk voor NTs-donateurs.

Begin maart kwam de Open Tuinen Gids 2009 in de nieuwe huisstijl uit, waarin 221 tuinen zijn opgenomen. Thema voor 2009 was: Water.

Over de vernieuwde uitvoering kwamen veel positieve reacties. In het tot stand komen van de Gids werd veel tijd en energie gestoken. Behalve de tuinbeschrijvingen werden artikelen geschreven, meegedacht over de lay-out en gewerkt aan de (eind)redactie en diverse correctierondes van de uitgave.

Ondersteuning werd tot 1 januari 2009 verleend door mw. Dorine van Ierschot als productieassistent (totaal 125 uur).

Tuinbezoeken

Er werden 50 tuinen voor de Open Tuinen Gids 2010 bezocht. Daarvan werden er 46 beschreven voor plaatsing in de Gids. Er werden 30 tuinen herbezoekt.

In Noord-Nederland werd een van de commissieleden een aantal malen vergezeld door Open Tuinencommissie-contactpersoon Anneke van Apeldoorn.

Tuinjournaal

Voor iedere aflevering van het Tuinjournaal werd een artikel geleverd aansluitend op het thema van die uitgave. Commissieleden leverden de teksten of zorgden voor auteurs van de artikelen.

Activiteiten

Als nieuw evenement werden op twee weekeinden in februari de Sneeuwklorkjesdagen georganiseerd in samenwerking met mw. Marian Lenshoek en met de PHB. Er deden vijftien donateurstuinen mee.

In het kader van het Mien Ruys-jaar in 2009 werd op 17 mei de studiedag over de samenwerking van Mien Ruys en Rietveld te Bergeyk in de textielweverij 'De Ploeg' door drie leden van de Commissie bezocht.

De samenkomst op 26 juni te Gaasbeek bij Brussel op uitnodiging van de Open Tuinen van België werd door 2 leden van de Commissie bijgewoond.

De NTs - stand op Bingerden werd door leden van de Commissie bemand en van bloemen voorzien.

De Regiodagen eind augustus in Brabant (Nuenen) en Zeeland (Meliskerke) werden door de Open Tuineigenaren goed bezocht.

PR

De leden van de Open Tuinencommissie voeren een actief PR-beleid. Vanwege het verwerven van nieuwe tuinen en de vele contacten met tuineigenaren lukt het geregeld om nieuwe donateurs te maken.

Vorbereiding Open Tuinen Gids 2010

Als thema voor de Open Tuinen Gids 2010 werd 'Stadstuinen' gekozen.

Hierover werd in 2009 vier keer vergaderd.

De Open Tuinencommissie kreeg voor de totstandkoming van de Gids ondersteuning van mw. Eugenie van Dam van Isselt (vormgever), mw. Emilie Goossens (eindredacteur) en mw. Heleen Dijkhoorn (productiemedewerker).

7 Redactiecommissie

Tuinjournaal en Open Tuinen Gids

Via de periodieke uitgave het Tuinjournaal communiceert de NTs met haar donateurs en met haar relaties, bestaande uit een beleidsbepalende doelgroep, de politiek en de groene vakpers. De redactie van het Tuinjournaal streeft ernaar de donateur te betrekken bij onderzoek naar en het behoud van monumentale tuinen en parken in Nederland. Het Tuinjournaal doet dit door het uitdragen van het NTs-beleid, het profileren van de activiteiten van de Nederlandse Tuinenstichting, verdieping van de kennis rond tuinen en parken en door het 'binden' van de donateurs aan de Stichting door middel van 'groene' human interest-informatie.

De redactie was in 2009 als volgt samengesteld:

- Marian Lenshoek-Smeets (hoofdredacteur)
- Korneel Aschman
- Joost Gieskes
- Ronald van Immerseel
- Hanneke Jelles
- Caroline de Koning namens het NTs bestuur
- Éva Kovács
- Hanneke Prins (eindredacteur)

De redactie heeft in 2009 vier maal vergaderd.

Onder meer over de volgende onderwerpen werden in het Tuinjournaal jaargang 2009 gepubliceerd:

Tuinjournaal maart 2009 (thema Monumentale bomen)

'Nieuwe huisstijl voor NTs', door Marian Lenshoek

'Leonard Springer en de monumentale bomen op Eyckenstein', door Ronald van Immerseel

'Huis te Manpad vervangt oude lindebomen', door Marian Lenshoek

'Op de bres voor onze oudste levende wezens', door Frank Moens, Bomenstichting

'De hoogste, dikste en oudste bomen van Nederland', door Frank Moens, Bomenstichting

'Nederlandse bomen: autochtoon of allochtoon?', door Carla Teune, Hortus in Leiden

'Water in de tuin', door Éva Kóvacs

'Mien Ruys-excursies in 2009', door Marianne van Lidth de Jeude

'Een kijkje in de keuken van de Monumentencommissie', door Annemiek Tromp

'De Overtuin: een vriendelijke en voorname plaats in Warnsveld', door Jet van Dam van Isselt, Opentuincommissie

Tuinjournaal juni 2009 (thema Volkstuinen)

- 'Mien Ruys en de nieuwe architecten', door Leo den Dulk, publicist
- 'Wensenlijst van groene wederopbouwmonumenten', door Marianne van Lidth de Jeude
- 'Streven naar een betere samenleving' door Marian Lenshoek
- 'Hedendaagse ontwikkeling van volkstuinen', door Éva Kovács
- 'Reintje Gianotten over het fenomeen Nieuw Vredelust', door Julia Voskuil
- 'Educatieve tuin vergroot betrokkenheid met leefomgeving', door Hanneke Prins
- 'Waar de Maartebloomkes bloeien, door Anne Wolff, opentuin eigenaar
- 'Volkstuinen als 'randverschijnsel', door Rudy de Heus, opentuin eigenaar
- 'De buitenplaatsen Oostduin en Arendsdorp te Den Haag', door Joost Gieskes
- 'Monumentenstatus Volkspark de Leidse Hout', door Rita Grothuis
- 'Pieter Buys, tuin- en landschapsarchitect. Maken en laten', door Erik A. de Jong
- 'De heilzame werking van arbeiderstuinen' door Marianne van Lidth de Jeude

Tuinjournaal september 2009 (thema Wederopbouw)

- 'Kapeltuin als 'groene enclave' weer gewaardeerd', door Patricia Debie, oud-student opleiding Groen Ruimtelijk Erfgoed
- 'Tuin- en landschapsarchitectuur in de wederopbouwperiode', door Marian Lenshoek
- 'Verrassende studiedag Ruys-Rietveld in Bergeijk', door Robertien Aberson en Rita den Breeje
- 'NTs groene wederopbouwlijst - het vervolg', door Marianne van Lidth de Jeude
- 'Studies naar tuinarchitecten van de 20^e eeuw', door Marianne van Lidth de Jeude
- 'Wederopbouw Tuin van Zeeland na 1945', door Ronald van Immerseel
- 'Subsidie, buitenplaatsen en de Nederlandse Tuinenstichting', door Beline Geertsema
- 'Mien Ruys was mijn grote voorbeeld', door Julia Voskuil
- 'Mien Ruys-tuin Rosa Spier Huis bedreigd', door Piet Bakker, Monumentencommissie
- 'Herstel van de Hollandse Tuin op landgoed Clingendael', door Joost Gieskes
- 'Revitalisatie van een wederopbouwwijk', door Marleen van Tilburg, oud-student opleiding Groen Ruimtelijk Erfgoed

Tuinjournaal december 2009 (thema (On)Gewenste Exoten)

'Terug naar de wintertuin, een middernachtelijke ontdekking', door Luis Marmol, tuinman
Vredespaleis

'Dodelijke exoten', door Éva Kovács

'De vogelkers en de halsbandparkiet', door Joost Gieskes

'Invasieve plantensoorten in onze tuinen', door Leni Duistermaat, Nationaal Herbarium
Nederland

'Heracleum mantegazzianum: de grote onvriendelijke reus', door Anne Wolff

'Een hortulanus over exoten', door Korneel Aschman (interview Gert Fortgens)

'Eigen soort eerst?', door Hanneke Jelles

'Liever een knotwilg', door Julia Voskuil

'Streven naar tuinhistorische, horticulturele en ruimtelijke kwaliteit', door Jan-Willem
Edinga

'De tuinterreur van zevenblad', door Marjan Sorgdrager, opentuin eigenaar

'De ontwikkelingen rond het Frederikspark', door Rita Grothuis, Monumentencommissie

'Bedreigd groen meer onder de aandacht brengen', door Hanny van der Heide,
Monumentencommissie

'Wertheimspark', door Tom Buys, oud-student opleiding Groen Ruimtelijk Erfgoed

8 Excursiecommissie

De excursiecommissie was in 2009 als volgt samengesteld:

- Carla de Jonge (Noord-Holland, Utrecht, Gelderland), voorzitter (ook NTS bestuurslid)
- Marjorie Gisolf-Smit (Noord- en Zuid-Holland, Brabant en Zeeland)
- Olly Hof-de Boer (Noord-Nederland)
- Helma van Vlerken (Limburg en Brabant)
- Mariëtte Wachter (Brabant en Zeeland)
- Corry van der Wardt (tot september 2009)
- Anne Wolff (Groningen)
- Ysk Vondeling (Friesland)
- Lisette van Zandvoort-Gerritsen (Drenthe)

In de praktijk wordt veelvuldig een beroep gedaan op alle leden ongeacht de regio waarin de excursie plaats vindt. De excursies worden in de regel door twee personen voorbereid.

Excursies

- 28 maart Stinzenflora-excursie Friesland. 30 deelnemers: bezocht werden Dekemastate in Jelsum, Martenastate (park in het dorp) Cornjum; na lunch in restaurant Da Vinci, ging de excursie naar Schierstins in Veenwouden (dit is de enige overgebleven Schier = toren, thans in gebruik als kantoor) en de particuliere tuin van de fam. Lutz in Kollum. De excursie werd per bus uitgevoerd.
- 6 juni Water-excursie Apeldoorn en omgeving. Het geringe aantal opgaven (10) was de reden dat deze excursie helaas moest worden geannuleerd. Het programma bestond uit de volgende onderdelen: per bus vanaf kasteel De Cannenburgh in Vaassen naar een papierfabriekje in Loenen dat gedreven wordt door het water van een spreng. Na het bezoek aan de 'Levenstuinen' in Teuge, bezoek aan twee parken en tuinen in Apeldoorn. Het is voor het eerst in ruim 10 jaar dat een excursie werd geannuleerd. De reden kan zijn dat in 2008 in landelijk verband veel aandacht werd besteed aan tuinen en parken in Apeldoorn en omgeving.
- 26 juni Kasteel van Gaasbeek (ten Zuiden van Brussel); deze excursie werd georganiseerd door onze zusterorganisatie in België. Er waren 24 Nederlandse en 35 Belgische deelnemers. Het kasteel, waar eens – in het begin van de 80-jarige oorlog – Graaf Egmond slotvoogd was, is eind 1800 gerestaureerd. Onder leiding van Herman van de Bossche werd de moestuin met veel leifruit en groenten van oude rassen bezocht en de formele tuin met prachtig uitzicht over het golvende Pajottenland. Ook werd de naast het Park gelegen tuin rond het 'Baljuwhuis' bezocht. Deze tuin is een ontwerp van de gerenommeerde Belgische tuinarchitect Erik dHondt.
- 21 augustus Almere en het Gooi. 32 deelnemers. Vanuit Almere werden per bus voorbeelden van Landart bezocht: de 'Groene Kathedraal' van Marinus Boezem en 'Aardzee' van Piet Slegers onder leiding van mw. Frouke Hansma, gids van het Museum de Paviljoens in Almere. Geluncht werd in Restaurant de Kemphaan, gelegen in het gelijknamige stadslandgoed.
's Middags werd met eigen vervoer 3 particuliere tuinen in Laren en Blaricum bezocht:
in Laren 'De Immenhof', een landschappelijke tuin met bloemenborders en snoepen eettuin en de 'Bloemenzee', een cottagetuin met een weelderige losse beplanting.
in Blaricum, een grote tuin ontworpen door Piet Oudolf rond een huis uit begin 1900.

9 Overige activiteiten

Onderwijs en studies

In 2009 behaalden dertien 10 studenten het diploma van de Hogeschool Utrecht voor de door de NTs ontwikkelde opleiding 'Tuinkunst en Parken, historie en instandhouding'. In januari 2009 startte het vijfde cursusjaar 2008-2009. De naam van de opleiding is inmiddels gewijzigd in 'Groen Ruimtelijk Erfgoed'.

Er zijn gesprekken gaande met Erfgoed Nederland over uitwisseling van kennis en samenvoegen van cursussen.

Onder auspiciën van de NTs zijn de volgende studies gestart:

- mw. Carla Schütte : 'Tuinen van het echtpaar Canneman' (student Opleiding Tuinarchitectuur aan Hogeschool Van Hall/Larenstein)
- mw. Christie Weduwer: ' Volksparken' (student Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Utrecht)

In voorbereiding: studie jaren '30 tuinen

2009 Mien Ruys jaar

In 2009 was het tien jaar geleden dat de bekende tuin- en landschapsarchitecte Mien Ruys is overleden. De NTs heeft dit feit met verschillende activiteiten herdacht. Er werden twee studiedagen/excursies georganiseerd, nl. op 17 mei in Bergeijk, waar een bezoek werd gebracht aan 'De Ploeg'. Deze fabriek werd in de vijftiger jaren ontworpen door Gerrit Rietveld, en voor de omgeving van de fabriek werd Mien Ruys gevraagd. De beide ontwerpers hebben daarna veelvuldig samengewerkt in Bergeijk. Er werd een lezing gegeven door Dhr. Leo den Dulk, schrijver van de monografie over Mien Ruys en door de heer Van Doormalen, lokaal historicus. Er waren 46 belangstellenden.

Op 19 september vond de tweede studiedag plaats in de Tuinen van Mien Ruys te Dedemsvaart. Er waren diverse lezingen, o.a. door mw. Annet Scholma, directeur van het buro Mien Ruys te Amsterdam, en door twee tuinvrouwen van de Tuinen, die ook een rondleiding door de Tuinen verzorgden. Er waren ca. 40 belangstellenden.

Ook in de Tuinjournalen is uitgebreid aandacht besteed aan Mien Ruys.

Sneeuwlokjesdagen

In februari 2009 werden voor de eerste keer de Sneeuwlokjesdagen georganiseerd. In het hele land werden tuinen en een aantal particuliere buitenplaatsen opengesteld vanwege hun sneeuwlokjes. De openstelling is een initiatief van de NTs en de Stichting Particuliere Buitenplaatsen (PHB). De meeste tuinen waren gratis te bezoeken. De sneeuwlokjesdagen waren een groot succes.

PHB lobby

Op verzoek van dhr. Hein Krantz (directeur PHB) en dhr. Claas Conijn ging Beline Geertsema mee naar leden van de vaste Kamercommissie van LNV om te praten over de stopgezette jaarlijkse subsidie van de PHB. Met succes is er vervolgens voor de zomer een motie ingediend en de Minister heeft toegezegd dat de PHB een jaar uitstel zou krijgen om te zoeken naar andere mogelijkheden en om een oplossing voor het vakkundige personeel te vinden. Voor de NTs was het belangrijk dat een jaarlijkse geldstroom voor onderhoud niet zomaar zou verdwijnen.

Vorbereiding vernieuwde website

In 2009 is een interne werkgroep begonnen aan de voorbereiding van de realisering van de vernieuwde website, die ook wordt aangepast aan de nieuwe huisstijl. Hiervoor worden externe fondsen aangeschreven.

Bezoeken

In januari 2009 ontving het bestuur van de Vrienden van Beeckestijn het NTsbestuur op het landgoed.

Symposium Stichting Museum Geelvinck Hinlopen Huis te Amsterdam op 12 juni '09 over keurtuinen. Aanwezig: Beline Geertsema en Lietje de Vree (Open Tuinencommissie).

Erfgoed Nederland studiedag 22 september '09 over erfgoededucatie. Aanwezig: Marianne van Lidth de Jeude.

Van Gimborn Arboretum te Doorn bijeenkomst 25 sept.'09. Aanwezig: Carla de Jonge en Marianne van Lidth de Jeude.

Beeckestijn te Velzen op 9 november '09, brainstorm met andere organisaties over een nieuw te vormen kennisplatform. Aanwezig: Beline Geertsema en Caroline de Koning.

Architectuurcentrum Makeblijde Houten i.s.m. NVTL/ lezing Tuinarchitectuur_nu.

Aanwezig: Beline Geertsema en Caroline de Koning:

18-9-09 'Beheersing versus urban culture' – Anneke Nauta en Bureau ZUS

23-10-09 'Uitbundigheid versus eenvoud' – Lodewijk Baljon en Bureau Veenenbos en Bosch

13-11-09 'Soberheid versus expressie' – Michael van Gessel en Van Paridon & de Groot